

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 241. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801069680/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

SELVPORTRÆT

paa de mest lukrative Indtjeningsmuligheder, fordi jeg mente at de vilde ligge i Vejen for mit Skriverseri; for efter min Mening er al den Tid spildt som ikke bliver anvendt paa bogligt Arbejde.

Trods al denne brændende Trang til Studeringer er det dog som om jeg ikke har faaet udrettet noget som helst; og selv om der er nogle der siger at jeg er flittig, mener jeg dog selv at jeg har været frygtelig doven. Hvis man skal sammenligne mig med andre, som er Kraftmænd, saa maa jeg rødme over min egen Søvnighed og Dorskhed. De evindelige Sygdomme der plager mig er en Bremse paa min Arbejdslyst. Det er især Hovedpine der faar mig til at indstille Arbejdet. Hovedpine er en Gene for alle Mennesker, men mest for Folk der giver sig af med litterært Arbejde. Da vi Mennesker alligevel ikke kan undgaa Sygdomme vilde jeg, hvis det stod i min Magt at fordele dem, overlade Hovedpinen til Kvinder og Mennesker der ikke har Hjernearbejde, eller til daarlige Forfattere, som her er en ubehageligt stor Mængde af.

Hvis jeg har gjort noget rosværdigt inden for Litteraturen, saa er det at jeg har bestræbt mig paa at bekæmpe Smagen for det banale og det pedantiske. Jeg fik tidligt Kendskab til fransk og engelsk Litteratur og forsøgte at udtrykke mig elegant frem for at skrive lærd. Og jeg kan sige uden at prale at jeg næsten er den første her til Lands som i Stedet for tørre og rodede Annaler har skrevet ganske velordnede Historiebøger; og Interessen for Moral-filosofi, som hidtil har ligget under Mulde her i Norden, har jeg saa at sige opvakt fra de døde. Der er nogle der anerkender dette og roser mine Forsøg. De undrer sig bare over at jeg, en aldrende, sat og sygelig Mand, forfalder, som de siger, til Barnagtigheder og prøver mine Kræfter paa humoristiske Digte og muntre Komedier. Men det er netop mine fysiske og psykiske Sygdomme der tvinger mig til at beskæftige mig med den Slags som en Slags Medicin. Jeg vil forøvrigt ikke fraraade andre at prøve det samme Lægemiddel. Der var engang en Mand der be-

DET TREDIE BREV

brejdede mig at jeg gav mig af med saadan noget. Han sagde: »Hvorfor skriver De Vittigheder naar De lever saadan et trist Liv?« Jeg svarede: »Hvorfor er Deres Skrifter saa bedrøvelige og skrækindjagende naar Deres Liv er saa farceagtigt?«

Mine legemlige Skrøbeligheder har nok afbrudt mig i mine Studier og mit Arbejde, men samtidig har de paa en vis Maade været til Gavn for dem. De Onder som konstant plager mig har nemlig tvunget mig til at leve næsten som Eneboer, saa at jeg lever isoleret i en By der er fuld af Uro og Forlystelser, midt i Politikkens og Hoflivets Hurlumhej, midt i Klengen af Trompeter og Trommer og utallige andre Gener som plejer at forstyrre intellektuelt Arbejde, og som anses for uundgaaeligt i Handelsstæder og Fæstningsbyer. Jeg slider ikke de store Mænds Trapper; for siden jeg var ung har jeg været tilfreds med min Plads i Tilværelsen og har blæst paa den Overfladeglans og de tomme Titler som andre jager efter. Hvis de store sammen med Titler, Æreshverv og andre Hærligheder ogsaa uddelte legemlig Sundhed, saa vilde jeg til Stadighed antichambriere hos dem som Ansøger; men da det ikke er Tilfældet holder jeg mig hjemme og dyrker kun mine Bøger. Naar jeg bærer mig saadan ad mener jeg det er fordi den engelske Folkekarakter har smittet af paa mig. Før i Tiden sagde Englænderne tit om mit Ansigt: »He looks as an Englishman«, han ser ud som en Engländer. Men mit Sindelag er endnu mere engelsk. Jeg holdt af dette Folkeslag, og de holdt af mig. Jeg lignede dem meget i Væremaade og Interesser; for jeg siger min Mening lige ud, og jeg slutter mig ikke til nogen filosofisk Skole, men udplukker af dem alle det som for mig ser rigtigt ud.

Nu paa mine gamle Dage lever jeg stadig lige saa nøjsomt som jeg vænnede mig til i min Ungdom; og jeg tager mig ikke af mine Venners Opfordringer til at leve lidt flottere. De tror at det at holde Maade er det samme som at sulte sig. Derfor tuder de mig hele Tiden Ørene fulde